

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un sir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr., a treia-oră 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

În România:

a dnul Carol Schuller în București, strada Labirint nr. 4.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

La comitate!

Cele două ordinațiuni, prin care ministrul Percezel a început opera de introducere a matriculelor de stat, sunt două acte, asupra cărora nu putem de ajuns să stăruim, pentru-ca și conducătorii români din comitate se stăruie, se lupte pentru-ca ele să aibă cât se poate de mai puține influențe rele asupra vieții poporului nostru.

Deocamdată se vor introduce matriculele de stat numai pentru botezați și reposesați; pentru căsătorii se amână introducerea acestor matricule, care fac o trecere bruscă dela un venerabil obicei creștinesc-bisericesc la un obicei nou lumesc, cu care poporul român nu se va împăca ușor.

Noi nu voim să prevestim greutățile cu care va lupta statul pentru a încetăni aceste proiecte. Ni-s'ar zice, că prevestirile noastre sunt provocări, sunt agitații.

Pentru aceea ne punem în așteptare siguri fiind, că în curând vom avea de înregistrat incidentele triste, a căror prevedere a făcut și pe Maiestatea Sa se ceară — precum s'a scris în presă — lui Wekerle asigurarea: că legile acestea se vor pute oare înființa fără turburări?

Totuși am lipsi dela datoria noastră, dacă nu am da bărbatilor conducători în comitate sfatul insistent să se ocupe foarte cu de-amănuntul cu legile ce se introduc acum și cu felul introducerii lor.

Lasă că nu se cuvine popoarelor conștiința de a lor menire și geloase de a lor reputație să îngăduie ca ele să fie administrate ca și turme inconștiente, lasă că acest ideal principiu trebuie să ne împingă a lupta, ca în administrațiunea autonomă să fim puși la locul cuvenit și să ne spunem cuvântul nostru totdeauna; dar în specialul ca al introducerii matriculelor de stat această luptă trebuie să o purtăm cu cea mai mare stăruință.

Introducerea lor, lăsată numai pe mâni neamice, poate să aducă mari poveri, multă pierdere pentru poporul nostru.

De pildă: comisiunile administrative ale comitatelor sunt provocate de ministru să-și dea părerea lor cum se împartă comitatele în cercuri matriculare, care de comun se nu cuprindă mai mult de 3000 de suflete și pe care se poate să coincidă cu cercurile notariale, care se fie centrul lor, cum se se numească ele etc. Cât de ușor nu-i este unei comisii administrative, în care nu vor fi Români să recomande ministrului împărțiri și centruri îngreunătoare, fie prin depărțările lor, fie în alte chipuri. Aici membrii români ai comisiilor — știm că ei nu sunt mulți —

au privilegiu să controleze cu agere priviri răspunsurile ce vor proiecta comitatele. Poziția locurilor, drumurile și statistica lor au să intre aici în cercul considerațiilor lor.

Comitatele au să-și dea părerea și asupra persoanelor, care ar fi mai apte pentru slujbele cerute de aceste legi. La juși și notari se vor gândi mai întâiu și „numai” după ei vor fi considerate și alte persoane. Limba maghiară — vorbită și scrisă — li-se cere tuturor prin lege. Dar limba română pot cere comisiile să o poseadă acele persoane, care vor fi puse în părțile românești și — anume și în scris pentru-ca părțile, ce se prezintă, să poată cere ca numele lor să nu fie schimonosite ori maghiarizate. Calitățile morale ale persoanelor, ce ministrul cere să-i fie recomandate, încă dau un motiv legal ca Români să poată refușă, pe temeiul lor, pe toate persoanele, care la ei nu se bucură de „stima publicului”, cum zice ordinațiunea. Prin urmare stăruim ca și această parte a propunerilor comitatelor să fie puse sub cea mai minuțioasă controlă a bărbatilor români. Nici un nume să nu fie trecut cu vederea, fără ca el să nu provoace cea mai completă informațiune asupra persoanelor, nici un preot ori învățător ori alt inteligent să nu întârzie a informa pe bărbatii români din centre și membri în consiliile administrative ori și numai în congregații asupra persoanelor care ar fi mai bine să se propună, nici un Român să nu se creadă dispensat de oboselile, pe care obligat este a le face pentru-ca la opera introducerii matriculelor sentimentul și pretensiunile poporului nostru să fie cruțate și considerate ca se poate mai pe deplin.

Pentru-că noi ne temem mult, că tocmai în părțile românești, guvernul nu va întârzia să dea ordine de acțiuni dușmănoase nouă; ne temem, că toate punctele din ordinațiune, pe temeiul cărora noi putem face corecțiuni, să nu fie ocolite cu chiar voința sa. Nu putem justifica încă cu fapte această temere. Ea se bazează pe modul cunoscut de un sfert de veac, în care poporul nostru este tratat. Totuși putem cita, și relativ la legile și ordinațiunile cu care ne ocupăm, voci guvernamentale, care pot arăta ce fel va fi modul, în care se va procede în părțile românești.

„Neues Pester Journal” dela 12 Faur a. c., presupune, că „este probabil că fișpanii vor primi instrucțiuni secrete”, și anume aceste ordinațiuni secrete vor fi date relativ la alegerea personalului matriculelor. În locurile românești ovrul „Journal” admite ca sigur, că va fi greu de a se găsi Români destul de culti să poată purta matriculele.

Dacă ar fi ca personalul să nu se aleagă și din cercul primarilor și nota-

rilor, ci cu totul de nou, în Ungaria și Ardeal s'ar crea cam 5500 de funcționari noi, dintre care imensa majoritate va fi de sigur maghiară.

Dar' avem și noi a vorbi mai des în aceste chestiuni. Mai ales ni-se va da privilegiu să desvălăm toate miseriile administrației maghiare. Căci, dacă noi suntem oameni înțelepți, nu vom îngădui ca persoane ce nu se „bucură de stima publicului”, cum zice însăși ordinațiunea ministrului, să ne fie naș, nun și popă. Comunele române, luptătorii români vor trebui să caute corective; și în protestările ce le vor face în contra numirilor, ce nu țin seamă de „stima publicului” vom avea privilegiu să facem și din parte-ne isvodurile vredniciei acelor funcționari, care au venit între noi să ne facă zilele amare. În mintea noastră noi vedem deja o frumoasă colecțiune de astfel de biografii traduse ori extrase în limbile europene...

E vorba, fraților, de sfinte taine, de botez, de cununie, de sfinte ceremonii... Dacă creștini și români sânteiți, săriți și luptați, luptați până la ultima crâmpă de putere, ca poporul nostru să nu mai fie îngreunat; luptați ca să putem da de gol și în fața lumii cine și cum ne administrează pe noi, luptați ca să putem călca tot mai sus pe treptele înălțării noastre!

Și la sfârșit o vorbă mai rece: informați-ne totdeauna exact de modul în care se procede la introducerea matriculelor!

Presa engleză despre noi. În timpul din urmă presa engleză tot mai des se ocupă cu chestiunea română, și aprepăriile sale din zi în zi sunt tot mai favorabile. Acum de curând „The Gazette” a scris un articol mai lung, în care se ocupă în ton de tot simpatie cu chestiunea noastră. Între altele scrie: „Mișcările naționale ale poporului român din Transilvania, au luat dimensiuni atât de însemnate și respectabile, încât nu se pot ignora. Mișcările acestea au ajuns să fie aprepțate ca și chestiunile internaționale.”

Slovenii și Italienii din Istria. Slavizarea acestei provincii merge tot înainte. Ministrul justiției contele Schönborn a pus pe subalternii săi de-acolo să șteargă din listele de jurați toate persoanele cari nu știu și limba slovenă. În urmele acestei dispozițiuni Italienii din coaliție sunt pe cale a trece în opoziție.

Vrednic de ținut minte. În discuția bugetului justiției Polónyi Géza a făcut între altele și următoarea constatare: „În privința justiției, Ungaria este statul cel mai nefericit din Europa. Exceptând Aldera, Asia și Cochinchina, nesiguranța în materie de drept nicăieri nu e așa de mare ca la noi!”

fiu atât de crudă să-ți las curiozitatea de tot nesățiată.

„În antreul așteptau membrii comitetului arangiator. Să nu uit a-ți spune semnul distinctiv al comitetului. Un medallion cu chipul lui Stefan-Vodă cel mare, eroul țării noastre. Oaspeții, ce sosiau mereu, fură primiți cu cea mai distinsă curtuasie, „Junimea” e în totdeauna cavalerescă și prevenitoare. Mie îmi oferiște brațul un cavalier tânăr și elegant. Dacă ai ști cine-i, creșcă mi-l-ai învidia. Nu știu, întâmplare a fost, de m'a condus chiar el? În urma noastră venia mama cu dl X. Treceam prin vestibul. Un domn îmi prezentă aici o admirabilă ordine de dans. Să-ți explic cum arată: un mic etui, lucrat a jour foarte fin, din bronz aurit. În etui era transparent ascunsă programa de dans legată în mătăș albastră. În ogrăfa era monogramul societății academice „Junimea”.

În salon lumea invitată sosise. Sosise și metropolul și fu condus în loje. Sosise și guvernorul țării, contele Göess și contesa. O mulțime de public distins era de față. Districtele erau bine reprezentate, nu ca în alți ani. Chiar din Dorna, din Câmpulung, erau prezente câteva familii fruntașe române. Din Cernăuți n'au lipsit, decât două trei persoane

Și Polónyi e nu numai competent de a cunoaște stările respective, dar' mai ales nu e suspect de a „calumnia” Ungaria, cum o face Liga și trădătorii de patrie valahi, sârbi și slovaci.

Ceea-ce zice Polónyi azi, noi o știm și zicem demult, adică, drept vorbind, lucrul continuă de când elementul singur alcătuit de stat s'a înstăpănit pe grumazul altora. De aceea noi tot zicem că o astfel de „alcătuire” ori-și-cum și ori-și-când trebuie să sfârșească cu banerută totală. Decât numai că moștenirea va fi încărată peste măsura cu datorii cinstite și — necinstite. Le vom plăti noi toate oare?

Noue condamnări ale femeilor române.

(De pe valea Someșului).

E drept, că sub stăpânirea de astăzi nimic nu ne mai surprinde; în Ungaria „liberală” toate sunt posibile, la toate trebuie să fim pregătiți, totuși o senzație deosebită a produs în populațiunea din valea Someșului, faptul, că trei respectabile doamne, cari au binevoit a colecta deosebite țesături pentru tombola din București au fost luate în cercetare și pedepsite cu câte 5 zile temniță.

Duminecă în 11 l. c. a fost citată d-na Elisabeta Marcu, din Sângeorgiu-român înaintea protojudei Hunyadi, chiar în decursul sfinteii liturghii.

Cu o mândrie națională și o ținută vrednică de admirat, a recunoscut că: da, a colectat și primește responsabilitatea, convinsă fiind că nu a comis o faptă neiertată, ci din contra, a împlinit o datorință națională, creștinească și umană, contribuind cât de puțin la mângăierea familiilor iubitorilor nostri temnițați!

Pertractarea a fost foarte caraghioasă, a durat scurt, fiindcă sentința era deja adusă și când s'a prezentat d-na Marcu i-a publicat-o de-a gata, dându-i 3 zile termen de recurat.

Interogatorul l-a ținut dl protojude — precum se vede — numai cu notarul comunal Mateiu Strimbul, căci altcum nu înțelege, cum de acesta știa deja în decursul pertractării că d-na Marcu e judecată la 5 zile închisoare. La fața locului a descins numai pentru a-i publica sentința, dar' nu pentru a cerceta mai deaproape, cum și în ce mod s'a făcut colectarea? După toată probabilitatea dl Strimbu este și denunțatorul (Dacă e așa, e lucru rușinos și regretabil de tot! Red. „Trib.”). Dl protojude a fost însă prea nepolitic față de slugarnicul seu notar, căci a declarat categorice, că el știa chiar ziua când s'a colectat...

În comuna Maier a colectat doamna Flora Avram, ear' în Rodna-veche domnișoara Firuș Porcius, fiecare a fost condamnată la 5 zile temniță. Și aici tot notarul Dănilă Samzian a fost denunțatorul. Durere amărită s'au pierdut ai iubitorilor nostru popor. Știm, nu-i vorbă, prea bine, că

contrare „Junimii”. Aud că au fost oaspeți și din România.

„A fost o societate mare și de elită. Dar' dragă Mari nu cere să-ți spun exact cine a fost. Ași trebui să-ți numesc pe toți, cari în Bacovina sunt românești. Ei toți au venit pentru-ca să dea „Junimii” un testimoniu de laudă. Ce mândră trebuie să fie „Junimea”! Cea mai strălucitoare stea a carnavalului poartă numele ei. Și ce mândri trebuie să fim și noi, că acest bal bal-românesc este.

Se încinse o conversație viuă în sală. Deodată se dă semnalul; dansul va începe. Se face liniște, toți sunt în așteptare. Balul se deschide. Răsună sunetele dulci ale „Horei” și primele părechi înstăpănesc: dl Dr. Zotta cu contesa Göess, dl Const. cav de Popovici cu doamna Elena Eus. Popovici, și dl president al societății „Junimea” cu d-na Maria de Popovici — Stircea.

„O! am dansat minunat! Nici nu știu să-ți spun, ce-mi place mai bine, nebunatul joc de rond sau înțeleptul cadrilul. Am dansat pasionată și — fericită, atâtă știu. Dar' ca să fiu justă: cadrilele au fost de o frumșetă distinsă și arangiate cu eleganță de

sunt fii rățaciți, acum însă și-au dat arama pe față. Dați numai înainte, juncuți ciardaș la balurile ungurești, săruțați mâna care vă palmuește, căci așa fac slăbănogii care nu se încred în puterile lor. Poporul vă cunoaște și vai de acela, care și-a atras una poporului.

Sau ce? Cugetați că ați făcut un bun serviciu șefilor vostri? Nu, nici-odată; temnițele lor nu ne vor înfricoșa, am dat dovezi destule. Dar' una e sigur, ura și disprețul crește în inimile noastre, ca valurile mării umflate de furtună, prin aceasta se dă nou nutremânt focului ce arde în noi sub spuză.

Pe voi, frumoase Vestaline a focului nostru național și acum martirele cauzei noastre, vă felicităm din inimă strigându-vă un puternic: „să trăiți!”

Pășiiți cu mândrie înainte, dragostea și iubirea noastră vă va urma pretutindenea și chiar și în închisoare. Am dat jertfe cu prisosință, astăzi floarea națiunii zace în temnițele Seghedinului și ale Văului; mâne vă vom însoți pe voi la pușcărie. Curajul se mărește în pericol.

Sus inimile și înainte, D-zeul dreptății nu ne va părăsi. Dactil.

Revista politică.

(Slovenii). Lupta pentru gimnasiul sloven de înființat în orașul Cilli din Stiria se trăgănește încă din începutul verii trecute. Atunci deja guvernul hotărâse, a nu da Slovenilor un gimnasiu separat, ci numai a deschide clase paralele slovene la gimnasiul german de acolo, care după planul prim trebuiau să fie deschise deja în toamna trecută. De-oare-ce însă partidul german din coaliția guvernamentală a știut manevra astfel, încât afacerea să vină și înaintea dietei din Stiria, ea rămase până azi neresolvată.

Drept dovadă, că purtarea majorității germane din dieta Styriei este menită a produce efectul ei disolvant și asupra cerurilor, care mai mult decât ori-și-care alt partid din coaliție ține la menținerea acesteia, reproducem ceea-ce spune organul boierilor mari poloni, ziarul „Cias”:

„Acest proiect (de a împiedeca înființarea gimnasiului dela Cilli) este o dovadă măhnitoare a intoleranței naționale și a lipsei de tact politice din partea majorității dietei din Styria... În expunerea lungă de motive a acestui proiect nefericit nu găsim nici măcar un singur argument, nici măcar un singur gând, care ar justifica postulatul celor 38 de deputați germani. Tot numai vechiul cântec despre „vătămarea posesiunii naționale germane” și despre „călcarea principiului de coalițiune”. Naționaliștii germani din Styria ignorează înadins, că orașul Cilli, deși are populația în cea mai mare parte germană sau mai bine zis germanizată, totuși este centrul unui ținut curat sloven; ei uită că în urma înființării unui gim-

măistru. Peste o sută de părechi au participat la ultimul. Era în zori de zi.

„Dar' toaletele?” Erau elegante; unele superbe. Costume naționale n'am observat multe, dar' toate câte le-am văzut erau grațioase și bogate. Vei fi supărată, că tocmai asupra acestui interesant punct, asupra toaletelor sunt atât de puține amănunte în zădărnicele ce-ți scriu acum. Dragă sunt atât de obosită! O temă atât de importantă recere o epistolă specială. Măne am să-ți-o scriu.

„Ca să închei, repet încă odată: un bal imponent și splendid a fost balul „Junimii”; dar' și o petrecere dragălaşă. El îmi va rămâne o scumpă suveniră.

Lena.

Din partea sa „Tribuna”, trimite cordialele sale felicitări distinsei societăți academice „Junimea” din Cernăuți pentru splendidă reușită a balului român, din înstrăinata capitală a Bucovinei, reușită pe care o mărturisese unanim mai multe corespondențe incuse.

Redacțiunea „Tribunei”.

FOIȚA „TRIBUNEI”

„Balul Junimii din Cernăuți.”

Comitem o mică indiscrețiune. Dăm loc aici unei epistole gentile, ce a venit în posesia noastră prin infidelitatea unui abonent din Bucovina. Am fi nemângâiați, dacă amabila și frumoasa autoră a șirelor următoare nu ni-ar ierta delictul nostru.

„Dragă Mari! Cât de vicleană ești! Îți promiseseam să-ți descriu balul „Junimii”, și tu, ispititoare-o, îmi ceri acum ca să-ți mărturisesc negru pe alb toate impresiile dragălaşă, toate suvenirile. Ce-mi rămâne atunci mie, dacă cu mâni risipitoare și-aș dăruit tîe comoara mea?”

„Să știi că aceasta n'o fac.

„Nu încerca, isteasta mea Mari, a cetti între șire și nu risca combinațiuni. Îți spun sincer că vreau arunca anume câteva alusii, pentru a te duce în eroare. Păzește-te!”

„Cred, că toaleta îmi zădea bine. Nu eram urtă în alb, de tot în alb. Concezi? Un mic buchet de violele, producea discret singurul contrast de colorii în toaleta amicei

tale. Întocmai precum ai fost hotărât și tu, atotștiutoarea mea Mari. Dar' la ce îți spun acestea când tu le cunoști demult?

„Haide, lasă-mă să devin mai puțin egoistă și să-ți vorbesc despre altele de ale balului.

„Îmi aduc aminte, că ai fost curioasă să știi cum vor fi decorate estan saloanele balului. Știi că talentatul nostru pictor bucovinean dl Eug. Maximovici a oferit „Junimii” experiențele sale excelente și înțeleg, că trebuia să te intereseze enorm, să aflu cum a fost acea frumșetă, ce m'ana chemată a artistului a depus în decorația salei de dans.

„Eat-o:

„Salonul mare, îl știi, cât e de mare și de frumos, a reprezentat o sală ornată cu elegante obiecte de industrie casnică. În fundul acestui salon se deschidea un aspect încântător. Închipuiește-ți o alee de arbori, ce se perde în depărtări pare-că infinite. În salon candelabrele mari revărsau valuri de lumină. Oglinzile străluciau. Era frumos, prea frum s!

„Eram fermecată de splendoarea feerică a saloanelor.

„Cine m'a condus în sală? Mari, ești prea indiscretă. Cu toate acestea n'am să

nasiu sloven nu va fi închisă nici o școală germană, ci numai va deveni mai anevoie germanizarea tineretului sloven; că în sfârșit principiul proclamat de coaliția despre „menținerea posesiunii naționale” nu poate fi înțeles și interpretat în sens negativ, că adevăratul principiu acesta nu poate sta în cale pornirii de a mulțimi trebuințele civilisatorice justificate ale popoarelor negermane. Se pare însă, că toate aceste considerații sunt fără importanță pentru majoritatea dietei din Styria, care nu recunoaște decât o singură dogmă: germanizația. Ea se înșală însă crezând că va putea apăsa asupra hotărârilor Reichsrath-ului și că-i va succeda a transplanta acolo politica sa unilaterală și turbulentă.

Din aceste comentarii se poate deci concluda, că Reichsrath-ul va impune înființarea gimnasiunilor sloven în Cilli, dar totdeauna că coaliția din Viena stă pe picioare slabe când o astfel de chestiune este în stare să producă așa mari disensiuni.

De când noul guvernor al provinciilor Alsația și Lotaringhia, principele Chlodwig Hohenlohe a intrat în funcție, spiritele s'au liniștit în măsură mare. El se puse imediat în contact direct chiar cu adversarii declarației imperiului, așa ziiși „protestatori” contra anexării. Guvernorul făcuse în țară o călătorie de inspecție, declarând și cerând prețutindeni dela locuitorii provinciilor ca ori-ce plângere sau dorință să-i fie adresată de-a dreptul lui, ear' nu prin mijlocirea altora.

Nu se poate trece, cu vederea, că în ultimele vremuri chiar din partea guvernului francez s'a putut constata tendința de a liniști pe malconținții din fosta țară franceză. Împăratul Wilhelm II. încă din partea sa a dat în mai multe rânduri dorința pe față de a se apropia de Franța. Depeși ce o adresase fiului marelui mareșalului Canrobert fu compusă în niște termeni măgulitori pentru amorul-propriu al Francezilor.

Cea mai nouă dovadă a acestei dispoziții de împăciuire a dat-o Reichstag-ul german, votând în ședința dela 13 Februarie proiectele privitoare la suprimarea paragrafilor despre dictatura în Alsația și Lotaringhia.

Archiducele Albrecht.

Alteța Sa Archiducele Albrecht s'a îmbolnăvit în Arco. Știrile ce se trimit despre starea sănătății Sale sânt grave de tot. Medicii Alteței Sale, Dr. Hübner și Dr. Wiederhoffer au declarat, că boala este agravată. Ferbințele bolnavului s'au mărit și respirația slăbește din ce în ce; sânt temeri baste, că nu e departe nici catastrofa. A sosit și profesorul Nothnagel din Viena.

Boala Alteței Sale s'a început Duminecă. La început numai grumazii l'au durut, pe urmă a fost silit să se pună în pat. Începu să aibă ferbințele mari și medicii au constatat aprinderea de plămâni.

Ziarul unei femei.

Roman

De

Octave Feuillet.

Tradus de Lucretia Popescu

Capitolul XXI.

(Urmas).

„Draguta mea mitică, nu te dojenesc, fiindcă îți place să petreci, te dojenesc, fiindcă numai acestea îți plac... Mai demult — da-mi voie să-ți amintesc — aveai un principiu mai serios și mai adevărat de viață... Dacă ca fete tinere conversam împreună, visam de ceva mai mareț ca aceste distracții neinterupte și acest sgomot, singurul ce-ți face plăcere... în viața noastră viitoare dam loc și unor plăceri mai intime, mai concentrate, mai demne... Dumnezeule, tu nu faci nici un rău, dar'... nici bine... Spre pildă, nu faci nimic să-ți cultivi inclinațiunile, sentimentele, gândurile... îți dezvolti numai slăbiciunile... și apoi, crede-mă, și această ușurință fără margini în purtare, în înținută și vorbă nici pe departe nu e fără pericol; căci totul, ce e serios și are durată în lume, se împletește una în alta ca zalele unui lanț... modestia, virtutea sânt lucruri serioase, cari prosperază numai pe un fond solid... Într-o viață curat externă se disolvă în nesiguranță și în superficialitate... Încetul cu încetul îți pierd durabilitatea și statornicia, care compun ființa lor, și fără care nu mai ai puterea a predomni patimile noastre; în acest mod o femeie stă subid desarmată, față cu cele mai mici ispite, față cu cele mai mici ademeniri... Te conjur, iubită copilă, oprește-te de pe această pantă... și

Ultimul buletin despre starea morbului e următorul:

Arco, 14 Februarie, seara.

În decursul zilei a fost liniștit, pe la 6 ore seara ferbințele au crescut până la 39°. Respirarea s'a îngreunat mult.

Dr. Wiederhoffer.

Dr. Hübner.

CORRESPONDENȚA

„TRIBUNA”.

Uroiu, 20 Ianuarie 1895.

Onorate Dle Redactor!

În nrul 266 al mui prețuitei noastre foi „Tribuna”, ați binevoit a da loc corespondenței mele cu data de 10 Decembrie a. trecut, în care am arătat misera sistemizare a parohiilor și lipsa învățătorilor.

Eu când m'am decis la pasul acesta, — care se vede a conturbat liniștea sufletească a administratorului Stanca, n'am voit să intru în personalități, ci să arăt pericolul, care amenință școlile noastre, și că cei chemați să întrevină, să reguleze odată atât statul preotesc, cât și cel învățătoresc.

Pe toate terenurile se luptă indivizi, chiar cu expunerea vieții pentru binele obștesc, numai statul preotesc stă indiferent, ca și când ar fi mulțumit cu soarta sa, cu o soarte avută înainte cu 100 ani, căci fără a greși pot zice: că lea preoților este azi încă mai miserabilă.

E drept, că s'a făcut regulament pentru ameliorarea sortii preoților, în care regulamentul se zice: (S. 9) că parochia trebuie să asigure lea preotului în sumă de cel puțin 400 fl. Parochia, care nu corespunde sumei acesteia, să se afilieze la altă parochie. Lege foarte bună, numai, durere! că legea e numai pe hârtie, căci în fapt nu există. Chiar și concursurile făcute conform legii nu corespund adevărului, căci de pildă un concurs publicat cu o lea de 400 fl. în fapt abia corespunde la suma de 200 fl. Cum purced unii dintre domni protopopi la sistemizarea leii preoților, nu înțeleg.

În archidieceza noastră din numărul total al parohiilor, abia 30% cad în clasa I, II și III, ear' celelalte nu asigură venitul preotului nici ca la un păzitor de pădure. Oare nu este ora supremă, ca să ese la lumină și preoțimea noastră, să înceapă a lucra pentru ameliorarea sortii sale atât de miserabilă?

Absolvează bietul tiner 6—8 clase și teologia, după absolvare se aplică într-o parochie, unde ce miserie întinpină numai Dumnezeu știe, avisat pentru susținerea vieții la lucrul câmpului, ca cel mai simplu ziler. Casa parochială e asemenea unui bordeiu, unde tinerul preot trebuie să-și periclitaze sănătatea, dacă nu chiar viața. În multe comune nici biserici nu există de zeci de ani. Apoi de școli nici mai amintesc. Dar de toate acestea unii protopopi nici habar n'au, ei se cred a satisface datorii lor, dacă corespund misiunii de raportori între consistor și preoți.

Preoțimea noastră a fost condusă de unii protopopi, după-cum conduce Țiganul ursul, jucându-l, fără a-l mai întreba, dacă el săracu, are ce mânca, sau nu, numai să

joace, ca Țiganul să-și poată umple burta pe conta lui O asemănare cam drastică, dar în urma experiențelor mele ce le-am câștigat, e cea mai nimerită Onoare protopopilor, care au răspuns misiunii lor.

Acestea m'am simțit dator a le spune, ca completare la corespondența mea, care a fost întinpinată din partea mai multora cu neîndeplire. Cline are ochi să văză, are urechi să auză, ear' căroră le sună să înțeleagă.

Antoni Ungur,

paroch.

Al XXVII-lea raport general

al societății române de lectură din Lipova pe anul 1894.

Onorată adunare generală!

Am ajuns timpul, când avem datorința a vă da seamă despre rezultatul activității noastre realizat în decursul anului expirat. Faptele noastre trec în domeniul istoriei și se cuvine să reprim, dacă ele au fost ori nu, totdeauna în concordanță cu interesele ce datorăm față cu societatea. Noi facem bucurii această reprim, fiindcă în ordinea ei avem satisfacția sufletească a constată fapte, care vor ilustra totdeauna o frumoasă pagină din istoria acestei societăți. Lucrările întreprinse de noi și binecuvântate mai toate de succes, sânt o aură luminată și înveselitoare în viața acestei societăți. Anul expirat se pare că semnalează o epocă de renaștere, care a redeșteptat amorita putere de viață ce se părea în agonie. Căci ce ierualități ne era ideal, astăzi este intrupat în ființă și în fața realității ce atunci ne era vis, astăzi ne rămâne ideal. Astăzi ne vedem așezăți într-o localitate spațioasă și corespunzătoare demnității unui locaș de cultură și lumină. Prin îndeplinirea acestui fapt s'a stabilit prima condiție către un viitor spre progres.

Premiind acestea ne luăm voe a vă expune în reasumat momentele principale din viața societății noastre, care reoglindesc activitatea aceleia în decursul anului expirat.

În 4/16 Martie 1894, magistratul d-voastre a arătat o petrecere cu dans, condus fiind de intențunea, că pe deoparte crează o nouă resursă de venit, pe de altă parte răspunde menirii sociale ce are o societate de lectură. Cu viață satisfacție înregistrăm, că mulțumită spriginului publicului românesc, această petrecere pe lângă câștigul moral a asigurat societății și un câștig material de 4101, care bani s'au elocut la „Lipovana” spre fructificare. La timpul seu s'a dat prin ziare mulțumită publică tuturor spriginilor, recunoștința noastră nu poate însă evita nici această ocaziune fără de a renoi tuturor adănc simțita noastră mulțumită.

Trecând în ordine cronologică, ca unul din cel mai însemnat moment, trebuie să înregistrăm elaborarea unui regulament intern, alcătuit din însărcinarea adunării generale din 12 Ianuarie 1894 de către dl Aug. Berian. Magistratul debătând acest regulament în vre-o cinci ședințe consecutive, în ședința sa din 1 Noembrie 1894 l'a primit din partea sa și în ședința adunării generale din 11 Noembrie 1894 regulamentul a primit și din partea acestui ultim for, definitivă aprobare. Regulamentul, care în sine este o operă bine alcătuită și studiată, regulează toate chestiuni

nile interne, și avem firma credință, că în viitorul apropiat se vor dovedi foloasele sale neprețuite.

Aproape identic, tot pe timpul acesta, o chestiune nouă a venit să agite magistratul d-voastre, ocupat tocmai cu desbaterea regulamentului. Era idea strămutării localului societății, din localul vechiu, local destul pentru o viață de peste 1/4 de veac, dar mic și strim acum pentru de a pute cuprinde în el aspirațiunile de care cu toții eram cuprinși. Idea s'a născut spontan, nici azi nu i-se poate lua paternitatea, ea s'a impus cum se impun toate ideile ce răspund la o firească necesitate. Executarea regulamentului, menită a da viață la un nou curent în simțul societății, era ilusorie în localitatea veche și putem zice, că regulamentul a sugerat și idea strămutării.

După ce magistratul d-voastre, după lungi și serioase debateri, la care trebuie să amintim a consultat și păreriile altora, în speșia a dlui părinte Terențiu Oprean și Dr. Aurel Halic în ședința sa din 1 Noembrie a declarat de iminentă necesitatea strămutării și a venit prin referatul seu dl Augustin Berian cu propuneri concrete adunării generale din 11 Noembrie 1894, care a aprobat pașii magistratului. Referada, care este alăturată acestui raport a aflat răsunet în inimile tuturor și s'a produs un entuziasm, care era de bun augur. Însușirea, acest simțământ ce mișcă în inima fiecăruia puteri fără de margini, a învins toate obstacolele ce păreau a se opune realizării intențiunilor noastre. Fiind vorba de posibilitatea realizării ideii cu privire la partea ei materială, încă în acea ședință părintele Terențiu Oprean a deschis o listă, pe care a început-o cu 10 fl., i-au urmat: Dr. Aurel Halic 10 fl., George Mateiu 10 fl., Milan Szerb 10 fl., Gregoriu Marinescu 10 fl., Constantin Crețun 8 fl., Isa Vuia 6 fl., Aurel Saviciu donează foaia „Dreptatea”, Sever Boc „Tribuna” și 6 fl.

Drept recompensă pentru această nobilă faptă, rugăm adunarea generală să le voteze mulțumită protocolară. (Va urma).

La

Abonament lunar

pentru Februarie st. v.

— cu prețurile din capul foi —

invită

Administrațiunea ziarului „TRIBUNA”.

CRONICĂ

Sibiu, 16 Februarie n.

Pentru scumpii întemnițați, au dat liturgii mai multe femei evlavioase din Ghoghiul-de-sus, dintre care: Ana Dan, Susana Cioara, Inv., Ana Repede, Anisia Repede, preoteasa, Maria Vlad și Ana Câmpean. Tot pentru scumpii noștri martiri s'au adunat și bani dela V. Ciora, I. Bologa, Iancu Murșan, A. Repede, N. Bologa și Iacob Repede câte 1 fl. Dela Gl. Teoș, Gl. Albu, N. Repede, Mih. Repede, N. Câmpean, T. Șandru, Ioan Murgau, Pamir Szabo, B. Barb, A. Repede și S. Ciora câte 50 cr. ear' Ant. Pop și V. Sabo 35 cr. Din această sumă s'au cumpărat pentru scumpii noștri întemnițați și li-s'au trimis în

30 Ianuarie 1895 o ladă de mere în Seghedin. Ear' suma restantă se va folosi pentru a trimite tot mere și celor din Vaj și Inca și în Seghedin.

O revistă catolică despre Români. Revista germană „Hist. polit. Blätter für das Katholische Deutschland”, înființată de Görres și foarte acreditată în lumea catolică, a publicat anul trecut doi articoli (la 1 August și la 16 Octomvrie), care ar arăta că și acum catolicii au multe iluzii în privința propagandei lor la noi. Primul ne dă o biografie a actualului arhiepiscop latin în România, Dr. O. Zardetti, un German din Elveția, care și-a făcut o mare parte a carierei în Statele-Unite. Autorul acestui articol își însușește în privința originii Românilor ideile lui Șincai și lui Petre Maior. Acestuia îi răspunde autorul articolului al 2-lea expunând teoriile răslețane. Ambii conclud, că ritul răslețan e un mare pericol pentru naționalitatea română din cauza Rusiei, despre care cred că ar fi având o mare influență asupra vieții bisericești în România. Oamenii de stat ar fi recunoscut aceasta și ar fi dispuși a înlesni lățirea catolicismului. Nu prea dă altă dovadă decât o interpretare foarte sucită a unei broșuri a dlui Tache Ionescu. De altminteri ambii sânt destul de rău informați, ei cred de exemplu, că guvernul numește de-a dreptul, fără altă formă, pe episcopi terți etc. Ei evaluează numărul catolicilor în România la 150 000; și speră desprec arhiepiscopul Zardetti, că va întări pe lângă catolicism și sentimentul național al Germanilor, precum a făcut în diecesă sa Saint-Cloud (Dakota). („Convorb. Lit.”)

Procesul Turzenilor pentru aderența către dl A. C. Popovici, al cărui termen a fost fixat pe ziua de 5 Martie n., s'a aminat pe ziua de 19 Martie n.

Afacerea bravului învățător Istrate. Neputându-se afla nimica în buzunarele prigoniului învățător în momentul deținerii lui de vestitul în cele bune judele instructor Gödri Săndor, acesta se hotărîse a se duce la fața locului din Boița spre a găsi bomba cu care „agitatorul periculos” a vrut să sboare în aer baraca putrezită cu inscripția „idea de stat național maghiar”. În ziua de 14 Februarie, luându-și cu sine pe subprocursorul Nagy Lajos și un fel de scriitoră, tus-trei în sanie, au surprins lumea liniștită din sat cu stimata deși neașteptată lor prezență sosind la orele 3. Spre a fi aparatul complet au mai luat pe judele comunal, un priștav și patru gendarmi, spre a observa bine că nu cumva printr-o gaurică ascunsă să nu se furișeze afară vre-un șoarece purtând în gură pericolosul document ce îl căutau: manuscrisul predicății lui ce o trimbău învățător în biserică în ziua de Crăciun. Căci aceasta e crima ce a făcut-o trădătorul „maghiar” „idea”. Doi gendarmi s'au postat la ușa, ceilalți doi în drum. Intră cinci înși în casă nu găsesc în primul moment decât o copilă de 13 ani, ear' peste câteva minute veni o vecină. Harnică și curajoasă soție a învățătorului, doamna Istrate, era dusă în Tâlmaci și nu se întoarce decât după sfârșitul perchișiei. Și ce perchișie sragică: au răcolit tot și toate: biblioteca, mese, scaune, sertare, lăviți, polițe, lăzi, haine, rufe de zi și de noapte, plapomi, ciarcafuri, paie din strigace, cărpe, adrețuri, cenușe de pe vatră, hornul, în sfârșit nu a rămas neexamnată nici un petec de hârtie fie chiar aruncat pentru trebuințele speciale din casă. Și rezultatul muncii oșbitoare de 3 ore? Nimic, decât o cârtică mică de poezii, copiate de mână copilei Ana Geantea, elevă la internat. Dintre poezii mai ales două i-s'au părut peste măsură de primejdioase pentru existența caraghioasei „idei”. Afiam în aceleși timp că s'a introdus cercetare disciplinară și în contra primarului din Boița, sub cuvânt că fiind și el în bi-

Cécile de Eblis către Charlotte de Louvercy.

„Mult iubita mea Charlotte! Ca o bormană nebună am alergat Luni imediat la tine... Știrea despre plecarea ta m'a încremunit. A trebuit să mă refutor acasă, cu povara grea ce-mi zăcea pe inimă... Ah! iubită, nu-i așa, nu sântem desbinate, spune-mi? Când atunci seara mi-ai refuzat mâna, mi-se părea par'că m'ar fi părăsit ângerul meu cel bun și par'că nu știu unde aș căde... Ah! iubita mea Charlotte, nu m'am gândit la nici o vorbă nedemnă, ce ți-am spus... te rog în genunchi pentru iertare... Ai de milioane de ori drept, dacă mă dojenăști pentru modul meu nemernic de trai... dar vezi tu, motivul la toate este, că sânt nefericită, nefericită fără margini!... Bărbatul meu e un om excelent, bine meritat și de onoare; dar are un defect grozav — nu mă iubeste! O simt demult, aproape din prima zi, și aceasta mă omoară!... Dumnezeule! nu mă tratează rău, e plin de bunătate față de mine, dar de o bunătate ce mă înmărmurește... nu mă iubeste! Ei, ce vrei să faci o femeie, care observă aceasta?... E numai un mijloc: să nu te gândești, să nu reflectezi, dela cap până la picioare să-ți atrni clopoșele și să asurzești de sunet! — Și nici aceasta nu ajunge totdeauna... Sânt momente, în care mi-se înmoale inima, în care îmi perd capul cu desvîrșire, și simt că nu sânt departe de un pas desperat... de o ultimă și ireparabilă nebunie... Vezi că am nevoie de iubirea ta!

„Te iubesc fără margini.

(Va urma)

„Cécile”.

„Cécile... ești într'adevăr tu, care vorbești așa?”

„Da, eu sânt... și ți spun că ești geloasă!... Cum!... Acum sânt doi ani, că vezi pe prințul zilnic, sau aproape zilnic între 4 ochi... și e foarte natural... și e în regulă!... Și dacă la mine vine de două-ori, este totul pierdut!... Du-te! ești geloasă!... Ei, liniștește-te... ți voi trimite prințul, mai departe nu pun nici un preț pe el!”

„Ah, sorman copil, unde ți-ai însușit acest ton?... mă ofensez, știi tu asta?”

„Dar tu mă ofensezi de un ciaz... și mereu, tratându-mă ca pe un copil fără minte și o femeie fără onoare!... Să sfârșim, bună seara!... da-mi voe să mă îmbrac!”

Aproape turburată de surprinsă și durere ochii mei căutau pe ai ei, dar înzadar; îmi ocilia privirea. Făcui câțiva pași spre ușă.

„Charlotte!” zise ea, „vino... da-mi mâna!”

„Nu”, replicai eu, „nu o meriți”.

Și cu acestea am plecat.

Cu inima sângerând am ajuns acasă. În prima tulburare ce urmă după această scenă, mi-se părea par'că mă părăsiasă totul, par'că se înmicia totul în giurul meu. Îmi perdea cea mai iubită prietenă și deodată cu ea îmi perdis interesul nemărginit, ce se lega de ea și la care am contat, să-mi aducă pacea în inimă. Prin rățărirea încăpăținată a Cécilei am simțit, că nu mai eram în stare să împlinesc datoria la care ne învoisem cu bărbatul ei... Cum puteam în viitor să cer dela el voință și ajutor pentru a-i apropia, când însăși soția lui refusa aceasta? Cum să-i împărtășesc acest trist adevăr? Da, peste tot, cum se dau față cu el?

lasă-mă să-ți mai spun, că absența bărbatului tău, nu numai ți dă cel mai natural privilegiu la aceasta, ci ți impune chiar și datoria!”

Mă asculta, durere! cu o impaciență distrasă și bătea cu piciorul pe covor.

„Ei bine!” răspunse ea, — „e posibil. Poate zace puțin adevăr în predica ta, mă voi mai socoti!... Dar pe astă-seară i-am promis sârbătorește d-nei Godfrey — și mă voi duce!”

„Nu, te rog!”

„Dar de ce această stăruință! De ce pui un preț așa deosebit pe aceea, ca tocmai deseară să nu mă duc la d-na Godfrey?... Vino, fii deschisă... e din cauza prințului Viviane... te-ai năcăit, că l'ai găsit la mine!”

„Dumnezeule! poate...” zise eu.

„Știi că ai haz, nu-mi lua în nume de rău!... După-cum se pare, vrei să-l păstrezi exclusiv pentru tine!”

„Atât de puțin vreau să-l păstrez pentru mine, încât i-am refuzat inima și mâna, ce mi-le oferise înainte cu 5 zile!... Dacă tridez acest secret, este numai, fiindcă mă simt îndatorată, să-ți spun să te păzești de un bărbat, pe care îl țin de periculos peste măsură... Acum pot fi liniștită, căci dacă ți vine în minte, să-ți faci curte — la ce pare a fi aplicat — atunci ai cunoștință de sinceritatea sentimentelor, ce ți-le va declara... Cunoșc simțirea ta gingașă și mândria și știu, la ce primire poate conta respectivul adorator, dacă cutează să caute mângâiere la tine.”

Se ridică înaintea mea cu ochi schinteitori.

„Nu-ți cred!” strigă ea, „nu cred nici un cuvânt, din ce mi-ai spus!... Recunoaște adevărul: ești geloasă... asta-i tot!”

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.

6 fl.

6 fl.

SENSAȚIE

produc acum inventatele

Ciasornice de buzunar remontoar goldin, originale din Genf.

(Savonnette) cu mașinărie de nikel cu presiune cele mai fine, antimagnetice.

Mulțumită executării lor de toată frumuseța și eleganța, aceste ciasornice nu pot fi deosebire de ciasornicele adevărate de aur nici de către oamenii cunoscători. Capacele zugăvite cu minunație rămân întotdeauna absolut neschimbate și putem oferi garanția pentru mersul regulat al lor timp de 3 ani.

Prețul unui ciasornic e de 6 florini.

Adevărate lanțuri de aur cu carabiner de siguranță, fasonul de sport, marchis și panter fl. 1.50.

La fiecare cias se dă un sâculeț de curea. [271] 4—6

Ciasornicele de goldin sunt răspândite în urma precisiției lor excelente printre cea mai mare parte a drumurilor de fer ale statului și se pot procura numai dela

Alfred Fischer, Wien I., Adlergasse 12.

👉 **Se trimite cu rambursă (per Nachnahme).** 👈